

ČNB a my



Autoři prezentace

Luboš Komárek

sekce měnová
Česká národní banka

Zlatuše Komárková

sekce finanční stability
Česká národní banka

červenec 2025

ČNB ČESKÁ
NÁRODNÍ
BANKA

ČNB a my



PŘEDSTAVENÍ ČNB



PŮSOBNOST ČNB



POSTAVENÍ ČNB



Představení ČNB

Co je ČNB?

Je centrální bankou České republiky.

Jejím hlavním cílem je starat se o to, aby ceny v zemi nerostly příliš rychle, tedy o cenovou stabilitu.

Má ale i řadu dalších významných úkolů na finančním trhu.

Je zřízena Ústavou České republiky, řídí se zákonem o ČNB a je nezávislá – rozhoduje bez vlivu politiků.



Představení ČNB

Kdo rozhoduje?

ČNB řídí sedmičlenná bankovní rada, jejíž členy jmenuje prezident

- guvernér – je nejvyšším představitelem ČNB
- dva viceguvernéři
- další čtyři členové bankovní rady

Bankovní rada rozhoduje jako kolektivní orgán.
Pro přijetí rozhodnutí je třeba většina hlasů.

Otázka: Jaké vlastnosti by měl mít člen bankovní rady ČNB? Jaké by měl mít například vzdělání? *Odpověď najdete v zákoně o ČNB.*



Představení ČNB

Co dělá ČNB?

Hlavní úkoly ČNB

- pečuje o cenovou stabilitu
- hlídá finanční stabilitu a bezpečné fungování finančního systému v ČR
- vydává bankovky a mince a zajišťuje hladký a bezpečný peněžní oběh a platební styk
- dohlíží na instituce působící v širokém spektru sektorů finančního trhu (například banky, pojišťovny, pojišťovací zprostředkovatele, směnárny aj.)

Tím pomáhá chránit hodnotu české koruny a podporuje zdravý rozvoj ekonomiky.



Představení ČNB

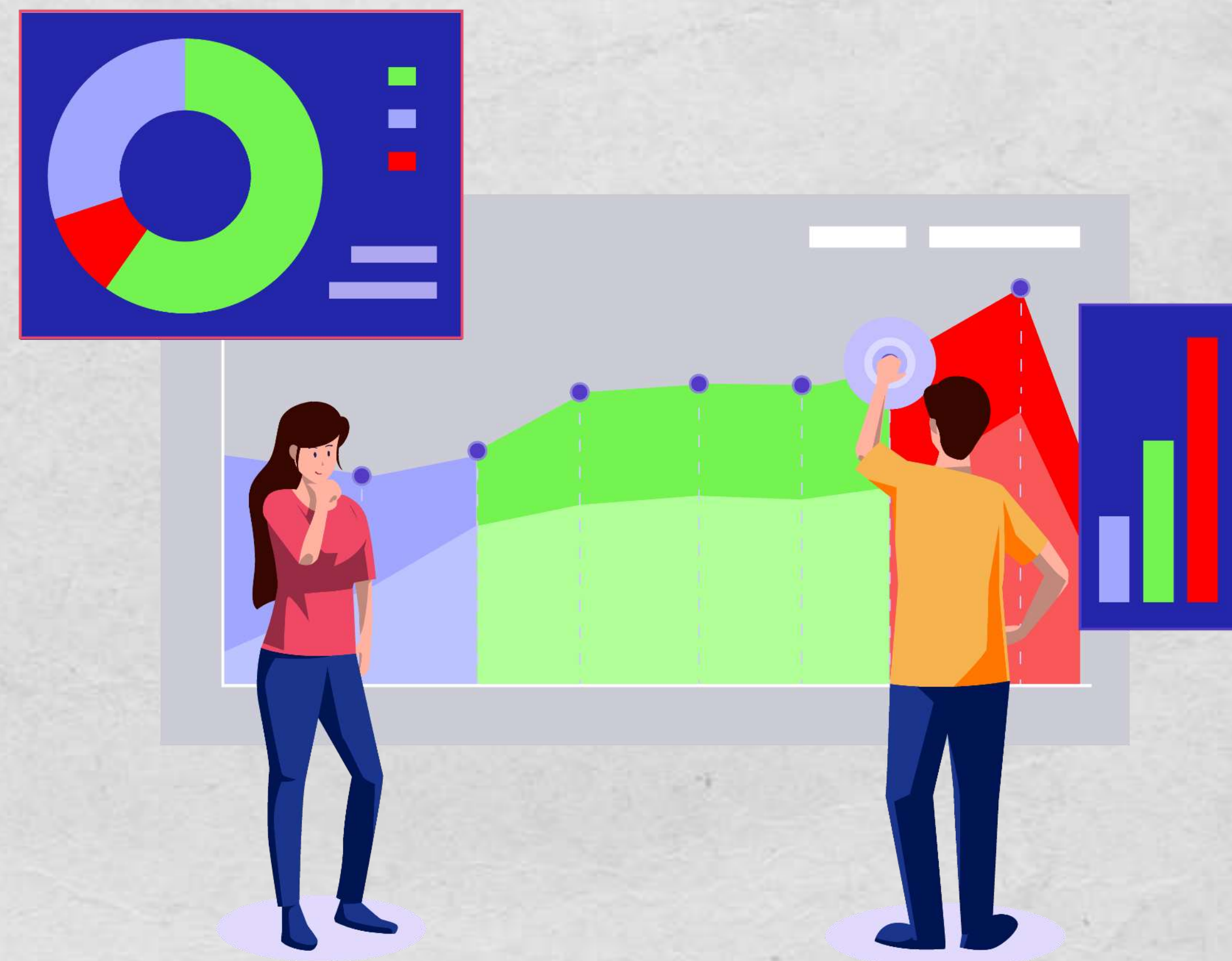
Co dělá ČNB?

Hlavní cíl = nízká inflace*

- **cenová stabilita** = ČNB pečuje o to, aby byla nízká inflace, tedy aby ceny zboží a služeb rostly pomalu a předvídatelně
- díky **nízké inflaci** mohou domácnosti, firmy i stát lépe plánovat a rozvíjet se. Výsledkem je růst životní úrovně
- **vysoká inflace** nebo naopak dlouhodobější pokles cen (**deflace**) jsou škodlivé – narušují fungování ekonomiky

* Připomeňme si:

Inflace – zdražování věcí, které běžně kupujeme. Peníze vlivem inflace ztrácejí hodnotu – za stejnou částku si můžeme koupit méně než dřív.



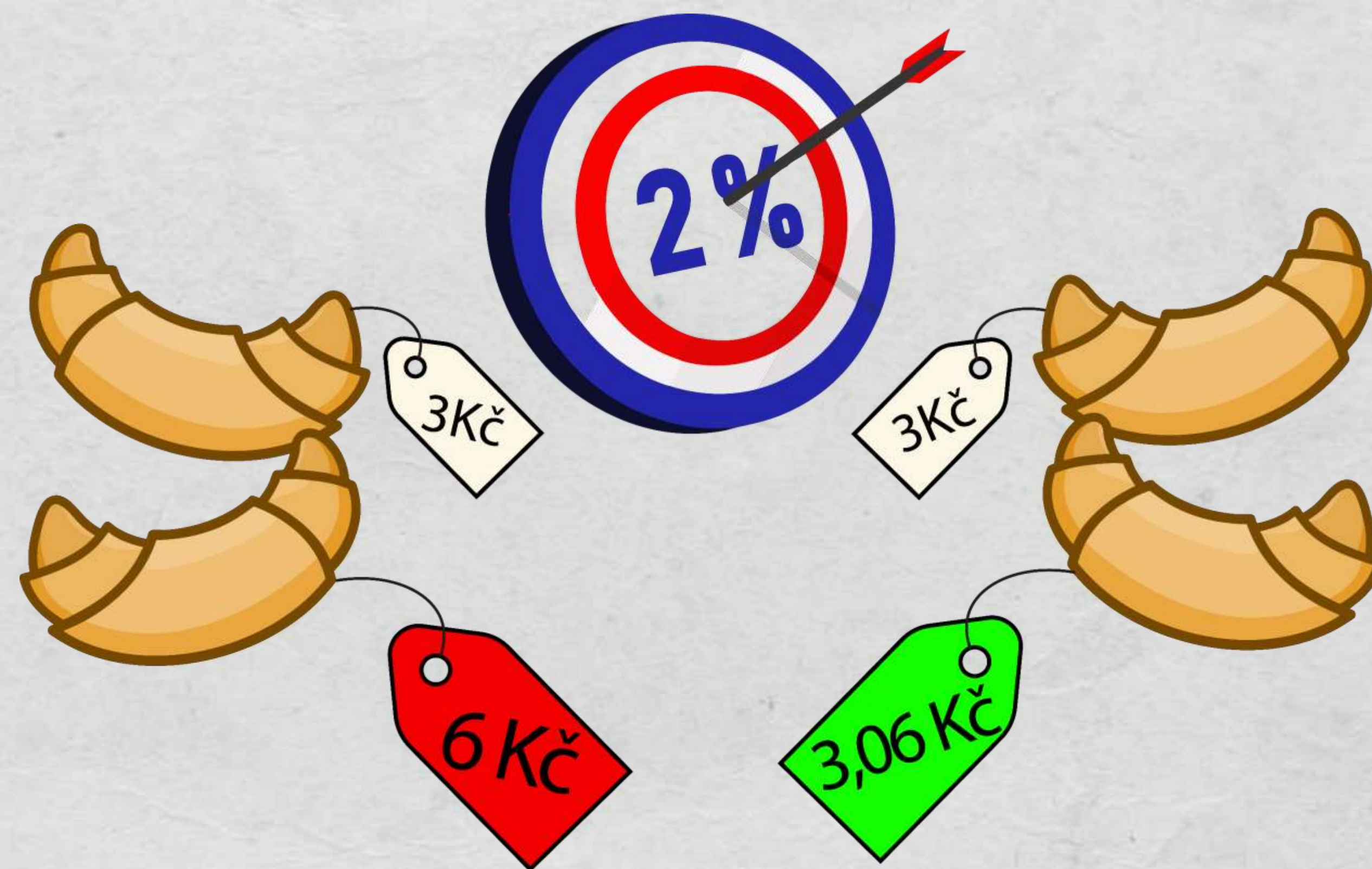
Působnost ČNB

Pečuje o cenovou stabilitu

Měnová politika

- v České republice funguje měnová politika v režimu cílování inflace s inflačním cílem 2 % = ČNB se snaží, aby ceny zboží a služeb rostly rychlostí 2 % ročně
- základním nástrojem pro dosažení tohoto cíle jsou úrokové sazby – zjednodušeně jde o poplatek, který dostanou banky za to, že své nepotřebné peníze uloží na účty v ČNB. Od této sazby se pak odvíjejí i úrokové sazby bank a dalších finančních institucí, které nabízejí lidem a firmám

Když dnes stojí rohlík 3 Kč, nechceme, aby za rok stál 6 Kč. Rychlý růst cen = problém pro celou ekonomiku.





Působnost ČNB

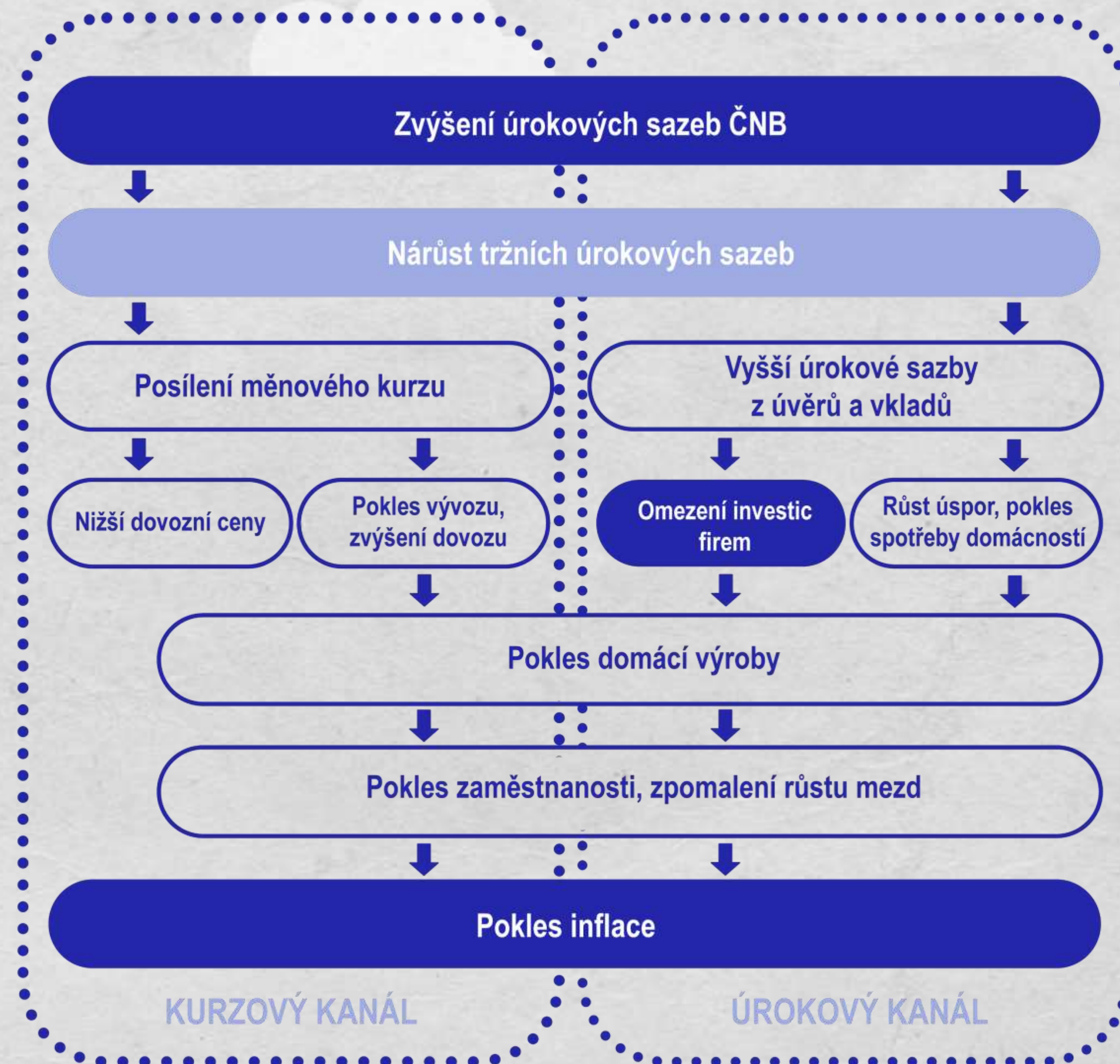
Jak pečuje o cenovou stabilitu?

Úrokové sazby = základní nástroj měnové politiky

- změna úrokových sazeb působí přes různé „kanály“, a to zejména:
 - úrokový a úvěrový kanál
 - kurzový kanál

Inflační očekávání – důvěra obyvatel v dlouhodobě nízkou inflaci je důležitá pro činnost centrální banky i pro celou ekonomiku.

Otázka: Plánujete nákup auta v období rychlého růstu cen. Kdy si ho koupíte – hned, nebo za rok?



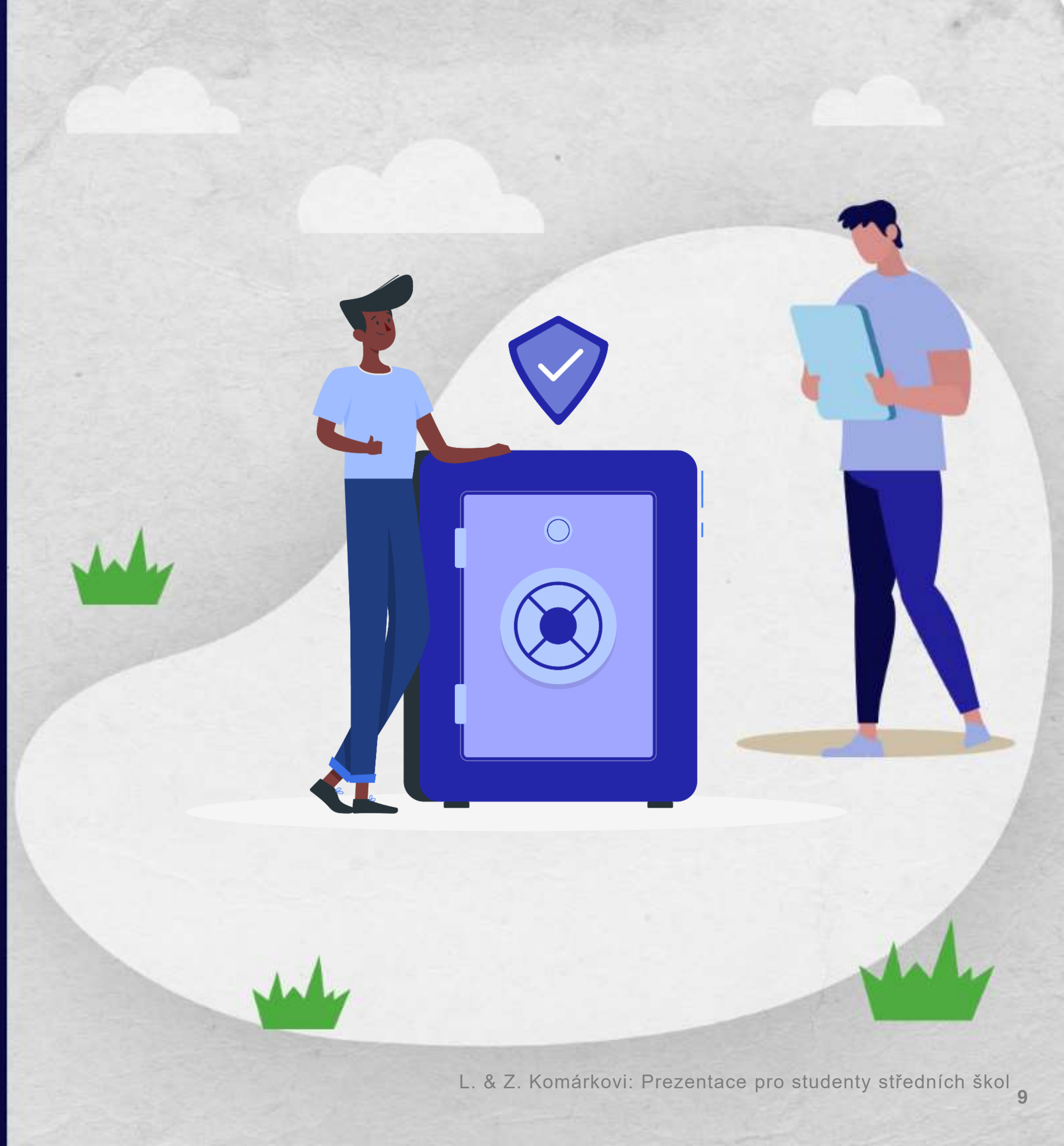
Působnost ČNB

Pečuje o finanční stabilitu

Finanční stabilita = odolnost celého finančního sektoru

- ČNB pečuje o finanční stabilitu a o bezpečné fungování finančního systému v ČR
- nastavováním makrobezřetnostních pravidel pomáhá předcházet problémům, které by mohly ohrozit banky, firmy i lidi

Když si uložíte peníze do banky, očekáváte, že tam za měsíc nebo rok pořád budou. Kdyby banky krachovaly, lidé by jim nevěřili = problém pro celou ekonomiku.



Působnost ČNB

Jak pečuje o finanční stabilitu?

Makrobezřetnostní politika

- určuje povinné rezervy – ČNB určuje výši finanční rezervy, kterou musí banky držet „na horší časy“. Podle toho, v jaké fázi cyklu se ekonomika zrovna nachází, upravuje výši rezerv
- stanovuje pravidla pro hypotéky – ČNB určuje, kolik peněz a za jakých podmínek mohou banky půjčovat lidem na bydlení, aby se příliš nezadlužili a nezpůsobili problémy sobě a v případě velkého počtu takových selhání i celému finančnímu systému

Otázka: Jaké fáze ekonomického cyklu znáte?



Působnost ČNB

Reguluje finanční trh a dohlíží na něj

Regulace = ČNB se podílí na tvorbě pravidel (nařízení, vyhlášek, opatření), jejichž cílem je zajistit řádné fungování finančního trhu

Dohled = ČNB vykonává nezávislý dozor nad tím, jak subjekty působící na finančním trhu tato pravidla dodržují

- v případě, že ČNB odhalí porušení pravidel, může uložit sankce (vč. pokut nebo odebrání povolení)



Působnost ČNB

Vydává bankovky a mince

Bankovky: 100 Kč, 200 Kč, 500 Kč,
1 000 Kč, 2 000 Kč, 5 000 Kč

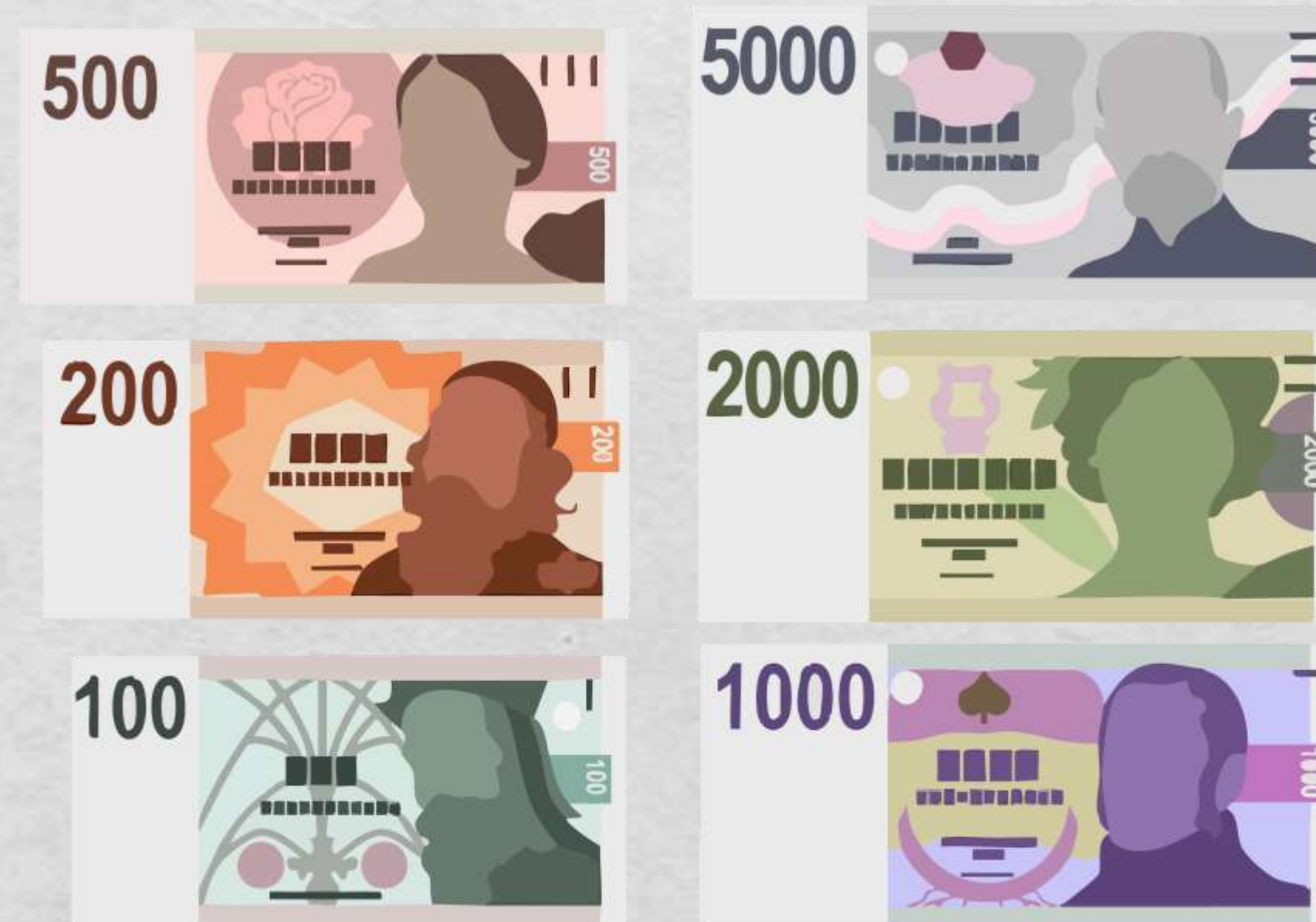
Lícní strana: historické osobnosti

Rubová strana: související historické motivy

Mince: 1 Kč, 2 Kč, 5 Kč, 10 Kč, 20 Kč, 50 Kč

Lícní strana: český lev

Rubová strana: hodnota mince a regionální kulturně-historické motivy (koruna, gombík, Karlův most, Petrov v Brně, socha sv. Václava a kompozice pražských staveb)



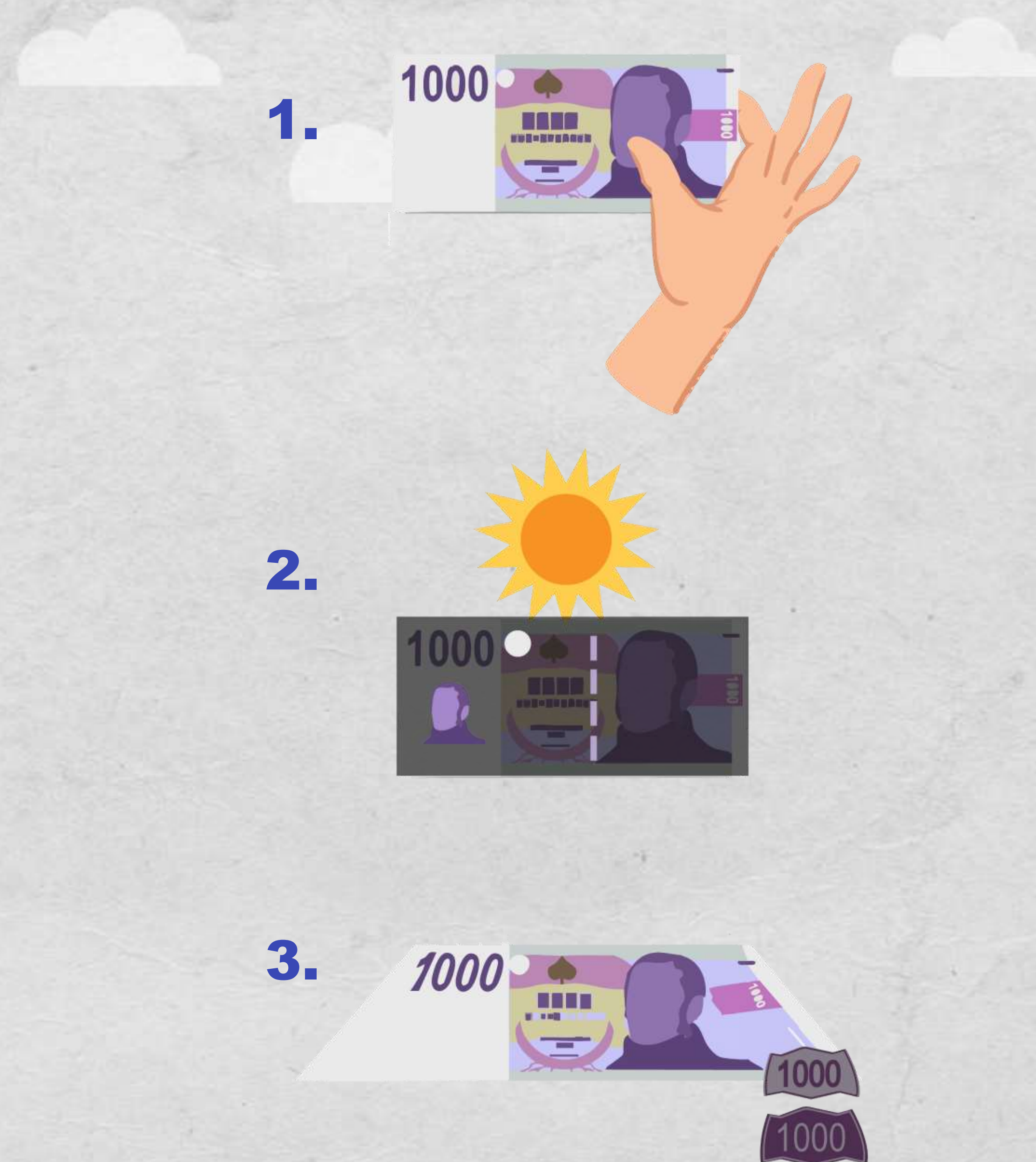
Působnost ČNB

Vydává bankovky a mince

ČNB zajišťuje ochranu bankovek proti padělání

Umíte ve třech krocích zkontrolovat pravost bankovky?

1. vezměte bankovku do prstů (papír, tiskové techniky)
2. prohlédněte ji proti světlu (vodoznak, ochranný proužek, soutisková značka)
3. nakloňte ji (proměnlivá barva, skrytý obrazec)



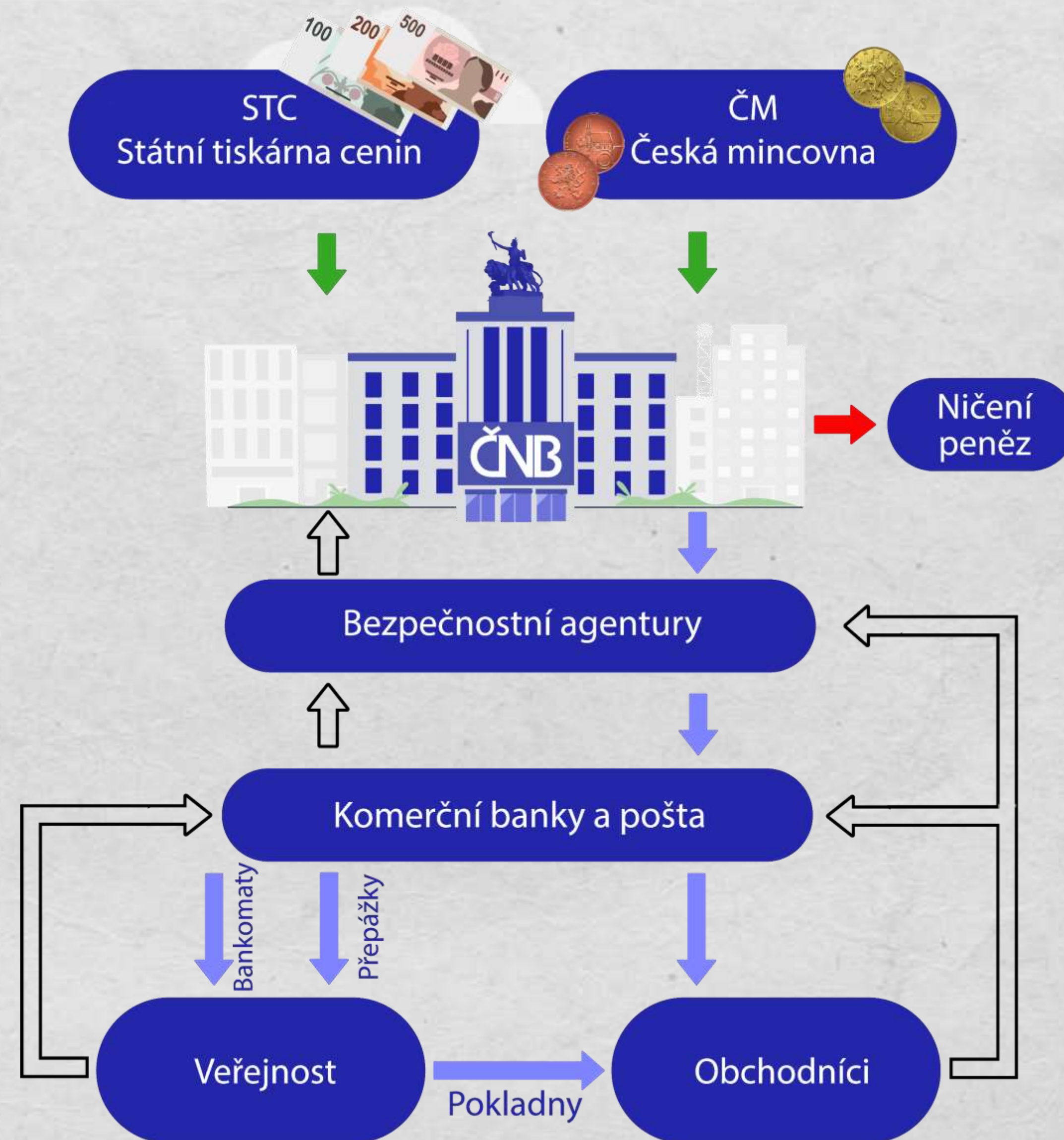
Působnost ČNB

Řídí peněžní oběh a platební styk

Peněžní oběh = oběh bankovek a mincí

- ČNB se stará o to, aby měli lidé a banky k dispozici dostatek hotovosti
- ČNB zpracovává hotovost – pečuje o to, aby se do oběhu nevracely neplatné, nadměrně poškozené či nepravé peníze
- ČNB dohlíží na to, jak banky a další zpracovatelé hotovosti (například bezpečnostní agentury) zpracovávají peníze

Oběh hotovosti v ekonomice



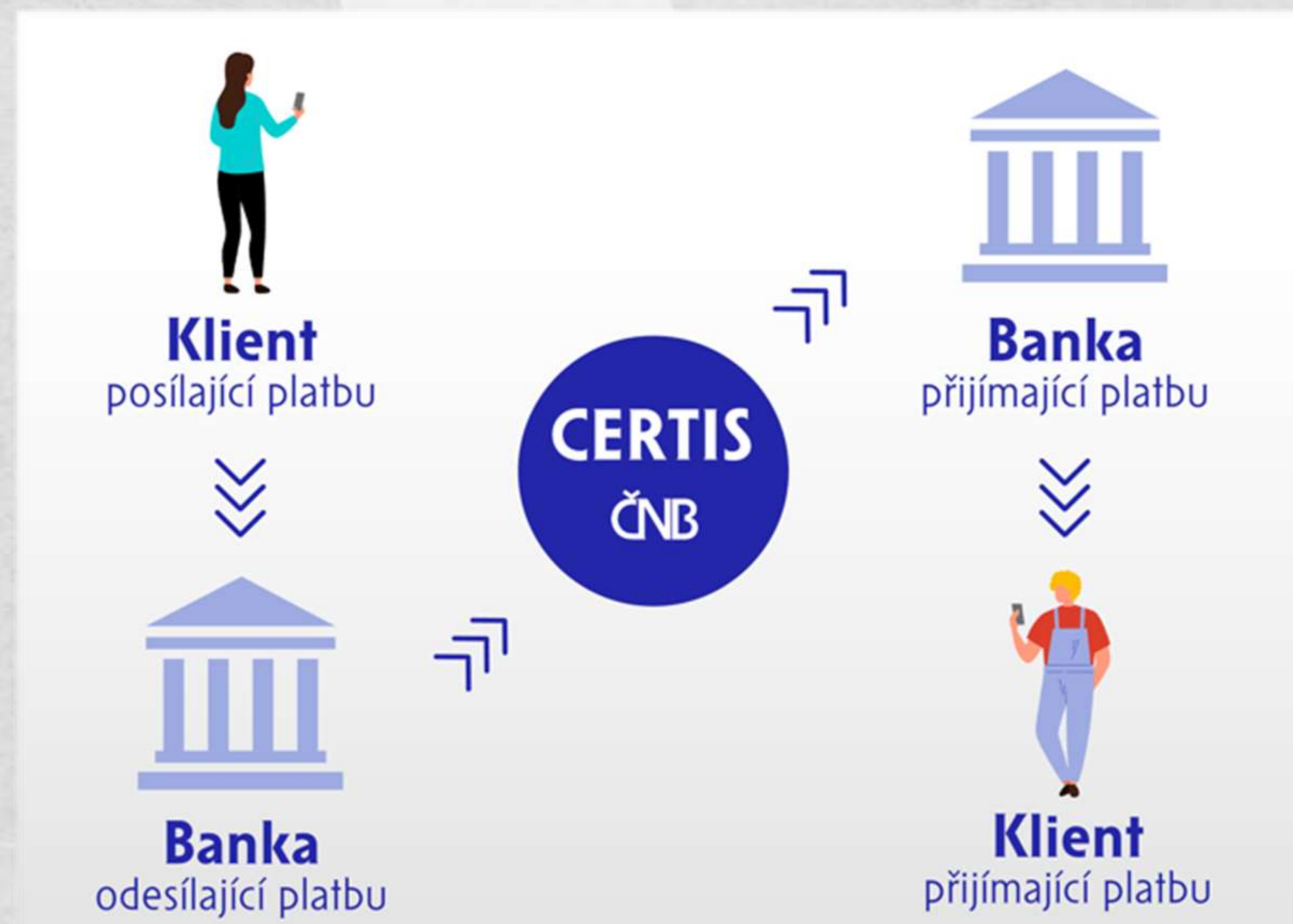
Působnost ČNB

Řídí peněžní oběh a **platební styk**

Platební styk

- ČNB provozuje systém mezibankovního platebního styku **CERTIS**, ve kterém vede účty bankám a dalším institucím a zajišťuje jejich vzájemný platební styk
- **je bankou státu** = vede účty a poskytuje služby platebního styku státu, jeho příspěvkovým organizacím (např. školy, nemocnice atd.), státním fondům, obcím, krajům a dalším
- ČNB nevede účty a neposkytuje bankovní služby lidem a firmám, s výjimkou vlastních zaměstnanců

Platby a okamžité platby



CERTIS = Czech Express Real Time Interbank Gross Settlement System

Postavení ČNB

Proč ČNB potřebujeme?

Lidé (domácnosti)

- pečuje o hodnotu peněz (nízká inflace)
- rozhodováním o nastavení úrokových sazeb ovlivňuje dostupnost a náklady úvěrů (půjčky)
- pečuje o zdraví finančního sektoru (finanční stabilita)
- řídí oběh hotovosti a zároveň pečuje o plynulost a bezpečnost bezhotovostního platebního styku
- chrání vklady obyvatel (regulace a dohled) atd.

Firmy (podniky)

- podporuje předvídatelnost nákladů a příjmů (nízká inflace)
- ovlivňuje dostupnost financování (náklady úvěrů a finanční stabilita) atd.



Postavení ČNB

Proč ČNB potřebujeme?

Státní sektor, obce, neziskový sektor

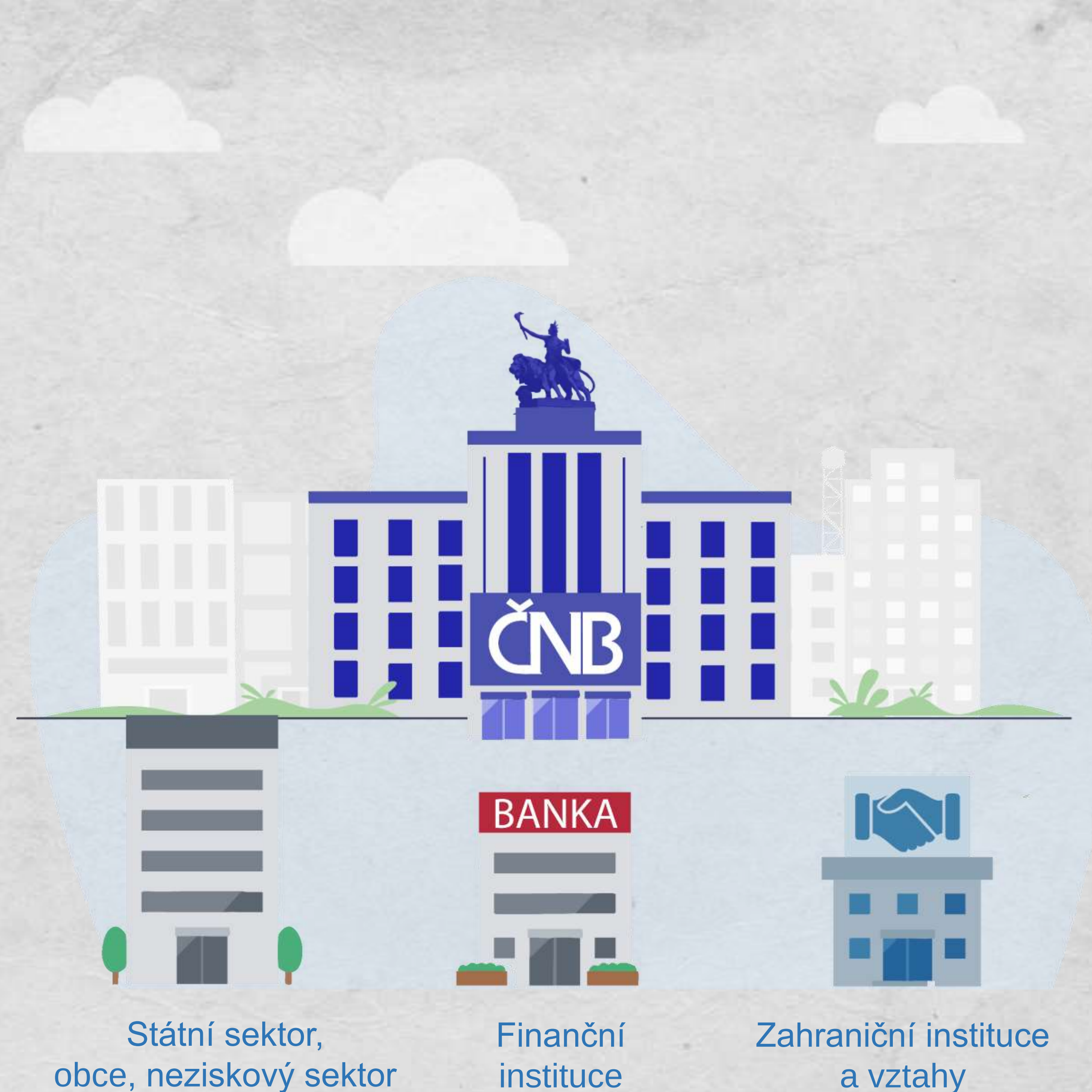
- napomáhá vládě plnit makroekonomické cíle (nízká inflace, stabilita bankovního sektoru atd.)
- vede bankovní účty státu a veřejným organizacím atd.

Finanční instituce

- dohlíží a reguluje finanční sektor a poskytuje tzv. poslední záchranu („*lender of last resort*“) v době krize

Zahraniční instituce a vztahy

- spolupracuje s dalšími centrálními bankami na řešení globálních finančních otázek a stability



Působnost ČNB

Zastupuje ČR v zahraničí

Mezinárodní vztahy

- ČNB je členem Evropského systému centrálních bank (ESCB)
- ČNB se aktivně podílí na činnosti řady mezinárodních institucí (MMF, BIS, OECD)
- guvernér ČNB zastává funkci guvernéra za ČR v Mezinárodním měnovém fondu



Působnost ČNB

Aktivně podporuje rozvoj finanční a ekonomické gramotnosti

Návštěvnícké centrum ČNB

- expozice Praha: **Za měnou** a **Lidé a peníze**
- expozice Brno: **Lidé a peníze**

Výukové prezentace

- [Osobní finance](#)
- [Proč vznikají krize](#)
- [Inflace – nebezpečný virus ekonomiky](#)
- [Nemovitosti a my](#)
- [Euro a my](#)
- ČNB a my

A mnoho dalších aktivit pro děti, studenty a učitele ☺



Návštěvnícké centrum

Svět peněz a ekonomiky

Peníze na útěku

Zkroťte svoje peníze

Výukové prezentace

Cena guvernéra

Regionální setkání ČNB s učiteli

Autoři prezentace

ČNB a my



Luboš Komárek

sekce měnová
Česká národní banka



Zlataše Komárková

sekce finanční stability
Česká národní banka